

Verksamhetsberättelse för Transparency International Sverige 2008

Inledning

Transparency International Sverige (TIS), som bildades 23 augusti 2004, är en svensk självständig obunden, icke-kommersiell ideell förening. TIS målsättning är ett Sverige fritt från korruption. Korruption är, enligt TIS definition, att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans räkning.

TIS skall:

- arbeta förebyggande samt genom opinionsbildning och information öka medvetenheten i Sverige om korruptionen och dess skadeverkningar,
- driva på genomförandet av reformer och systemförändringar som ökar öppenhet och insyn, som förstärker och slår vakt om integritet och civilkurage och som i övrigt motverkar och bekämpar korruption,
- sprida kunskap om åtgärder mot korruption och ta initiativ till samarbete för korruptionsbekämpning, samt
- verka för öppenhet och insyn, ansvarstagande och civilkurage och därigenom motverka uppkomsten av kulturer och miljöer där missbruk av ställning kan få grogrund.

TIS samarbetar med myndigheter, organisationer och privata företag. TIS roll är inte att granska enskilda fall av korruption eller exponera individer.

Transparency International (TI) är en internationell, ideell organisation med syfte att motverka korruption med säte i Berlin. TIS ingår i TIs världsomspännande nätverk av organisationer, som, tillsammans verkar för en värld fri från korruption.

TIS är registrerad som ideell förening och har organisationsnummer 802420-1363.

Styrelsen

Styrelsen valdes vid föreningens stämma 23 april 2008 och har bestått av:

- Sven Hirdman, ordförande
Tidigare ambassadör
- Hans De Geer
Professor, Idé&Norm AB, Stockholm School of Economics, Riga
- Hans Eisler
Civilekonom, managementkonsult
- Birgitta Johansson, sekreterare
Jur. kand., tidigare avdelningschef Sida
- Bo Karlström
Tidigare vid Internationella Valutafonden och chefsekonom Sida
- Per Molander, vice ordförande
Teknologie doktor, rådgivare inom området offentlig styrning, författare
- Carin Norberg
Direktör, Nordiska Afrikainstitutet
- Claes Sandgren

- Professor i juridik på Stockholms Universitet
- Anders Wiger
Revisor och partner på Ernst&Young
- Anna Ekström, suppleant
Ordförande SACO
- Sussi Kvart, suppleant
Jur.kand.
- Göran Steen, kassaförvaltare, suppleant
Konsult, tidigare revisionsdirektör RRV

Suppleanten Ulla Andrén har avgått under verksamhetsåret

Revisorer

Göran Olson och Bo Dahlström har varit TIS revisorer medan Birgitta Berggren och Björn Mothander varit revisorssuppleanter.

Kansli och anställda

TIS kansli flyttade under året till TCO:s lokaler på Linnégatan 14 i Stockholm. Organisationssekreterare har varit Karin Westlin som efterträddes av Kristina Simion den 1 december. Båda har anställts på viss tid, deltid. Birgitta Johansson tillträdde som kanslichef, halvtid, den 1 juni.

Föreningens bokföring har skötts av bokföringskonsulten Barricon AB. Övrigt arbete har utförts som icke-avroderat frivilligarbete av styrelsens ordförande och medlemmar.

Medlemmar

Under 2008 har TIS haft ett 60-tal privatpersoner som medlemmar. Medlemsavgiften för privatpersoner har varit 250 kr. Förberedelser inför medlemsvärning har gjorts under slutet av året genom framtagandet av ett vikblad och ett nyhetsbrev.

Följande juridiska personer har under 2008 varit medlemmar i TIS: Skanska AB och Pfizer-Sverige AB som är *Founding Members*, Banco Fonder AB, East Capital, Tethys Oil och Vattenfall AB som är *Principal Corporate Members*, samt KPA Pension AB och Mapsec AB som är *Corporate members*. Årsavgifterna för juridiska personer har under 2006 varit för *Corporate member* valfritt belopp inom intervallet 6 000 - 25 000 kr, för *Principal Corporate Member* valfritt belopp inom intervallet 25 000-100 000, samt för *Founding Member* minst 100 000 kr.

Mötesverksamheten

TIS ordinarie föreningsstämma ägde rum den 23 april.

Protokollförda styrelsemöten, åtta stycken, har hållits 21 januari, 10 mars, 1 april, 5 maj, 27 augusti, 6 oktober, 11 november och 16 december 2008.

Föreningens utåtriktade verksamhet

TIS har följt utvecklingen avseende "Registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen".

I ett brev till riksdagsstyrelsen den 30 januari framhöll TIS att registret tillkommit för att tillgodose ett befogat allmänt intresse och att det därför bör göras lättillgängligt för allmänheten och uppgifterna läggas ut på riksdagens hemsida. Den 12 mars svarade riksdagsstyrelsen att riksdagen beslutat att uppgifterna inte skulle läggas ut på riksdagens hemsida utan föregående överläggningar mellan partierna och bred konsensus inom riksdagen. Registret har dock sedermera lagts ut på Riksdag&Departement, webbupplagan.

I mars lanserade TIS sin nya hemsida. Hemsidan skall fungera som en informationsförmedlare av TIS material, verksamhet samt TIS bevakning av nyheter från TI.

Den 23 april hölls, i anslutning till TIS föreningsstämma, ett seminarium om korruptionen i Sverige "Politiker och direktörer - att byta roller." Moderator var TIS styrelseordförande Örjan Berner.

Medverkande var tidigare finansministern Pär Nuder, VDn för Stockholms Handelskammare Peter Egardt (tidigare statssekreterare Statsrådsberedningen, kanslichef Moderaterna mm) samt ordföranden för Institutet mot mutor, professor Claes Sandgren (även medlem TI Sveriges styrelse). Seminariet behandlade den problematik, t ex intressekonflikt, som kan uppstå när ledande politiker går över till näringslivet. Detsamma kan gälla när direktörer övergår till politiken. Det kan samtidigt ligga ett värde i ett personutbyte mellan dessa samhällssektorer.

I anslutning till stämman delades "Årets visselpipa" ut för andra gången. Priset gick till Christer Hansson vid Malmbergs Glas i Sundsvall för hans bidrag till avslöjandet av den europeiska kartellen på planglasmarknaden.

Den 24 april utgav TIS ett pressmeddelande för att uppmärksamma att Ambassadör Sven Hirdman valts till ny ordförande i TI-Sverige.

I slutet av augusti besöktes Sverige av Europarådets Group of States against corruption (GRECO), sekretariatet. Syftet var att följa upp hur Sverige genomför the Criminal Law Convention on Corruption med koncentration på dels bestickning och mutbrott dels partifinansiering. Birgitta Johansson representerade TIS vid två möten med GRECO på Justitiedepartementet.

Den 23 september utgav TIS en pressmeddelande på grundval av TI's Corruption Perceptions Index (CPI)

2008. CPI mäter graden av korruption i offentlig förvaltning och politisk verksamhet såsom den uppfattas av insiktsfulla bedömare. Sverige fick tillsammans med Danmark och Nya Zeeland högst poäng i tabellen och därmed en delad första plats. Pressmeddelandet fick god uppmärksamhet i media.

Den 3 oktober höll Jermyn Brooks, Director, Transparency International's Private Sector Programmes ett uppskattat anförande under Ernst&Youngs stora konferens Risk och styrka-corporate social responsibility.

Den 9 oktober hölls ett seminarium om korruptionen i Sverige: "Upphandling och gråzonsbeteende" i samverkan med Stockholms Handelskammare, Institutet mot mutor och Brottsförebyggande rådet. Moderator var Professor Hans De Geer. Medverkade gjorde Jur.dr. Lars Korsell och utredaren Monica Karlsson Brå, riksrevisorn Claes Norgren, chefen för Riksenheten mot korruption Christer van der Kwast, forskarna Tomas Taro och Tomas Brytting. Seminariet riktade sig främst till de verksamma i offentlig sektor, men lika mycket till de företag som levererar till den offentliga sektorn.

Seminariet behandlade medvetandegörandet kring korruption på hemmaplan. Korruption har länge förefallit vara någonting som finns långt men samtidigt har vi haft ett antal uppmärksammade fall, där korrupt beteende av olika slag har uppdagats även hos oss.

Sven Hirdman vidarebefordrade i oktober en framställning till utrikesminister Carl Bildt från Access Info Europé, Article 19, Open Justice Initiative och Svenska Helsingfors kommittén. I framställningen framhålls att ytterligare tid krävs för överväganden avseende "the draft Convention on Access to Official Documents" mot bakgrund av den kraftiga kritik som framförts mot nu föreliggande utkast till konventionstext. TIS ställde sig i följebrevet bakom de förslag som framförs i framställningen.

Birgitta Johansson presenterade den 10 november TIs och TISs verksamhet för delegationer från Rumänien och Ungern på Studieförbundet Vuxenskolan och den 28 november för en grupp enskilda organisationer på Sidas Civil Society Centre i Härnösand samt deltog den 12 november på en företagsdag hos Amnestys svenska avdelning.

Den 19 november medverkade Sven Hirdman på Folk och Försvars seminarium på temat Korruptionsbekämpning: en förutsättning för säkerhet och utveckling. Sven Hirdman talade om "Korruption: vad, var och hur?"

Den 24 november medverkade Per Molander tillsammans med chefen för Riksenheten mot korruption, Christer van der Kwast i "Rättens tjänare" som sändes i TV8. Frågor som behandlades var: hur korrumpert är Sverige? Hur går det egentligen till när svenska storföretag genomför miljardaffärer i länder där mutor är en del av vardagen? Och var går den juridiska gränsen för tjänster och gentjänster, politiska förmåner och vanlig svågerpolitik här hemma?

Den 9 december, den Internationella Antikorruptionsdagen, utgav TIS ett pressmeddelande på grundval av TI's Bribe Payers Index (BPI) 2008 som lanserades samma dag. BPI rangordnar 22 av världens rikaste och ekonomiskt mest inflytelserika länder efter hur dessas företag uppfattas använda mutor i sin verksamhet utomlands.

TIS skickade den 19 december ett brev till justitiedepartementet med anhållan om att få del av handlingar rörande tillsättningar inom domstolsväsendet, dels en tjänst som lagman i Svea hovrätt, dels tjänsten som chef för Göteborgs tingsrätt. De handlingar TIS fick del av väckte en del frågor.

TIS projektsamarbete med TI-organisationerna i Lettland och Litauen som inleddes 2006 avslutades vid årsskiftet.

Projektet har verkat för ökad medvetenhet om vikten av korruptionsbekämpning och nödvändigheten av en god företagsetik för en uthållig utveckling i de baltiska länderna. Projektet har finansierats genom ett bidrag från Sidas Östersjöenhet. TIS har anlitat Svenska Handelshögskolan i Riga att biträda TIS i genomförandet av projektet. Verksamheten har varit omfattande och uppskattad. Slutrapporten finns på TIS hemsida. TIS kommer att titta på möjligheten av ett fortsatt projektsamarbete med organisationerna i Lettland och Litauen.

TI genomför årligen en uppföljning av hur medlemsstaterna genomför OECD-konventionen mot bestickning av utländska offentliga tjänstemän. TIS håller i granskningen av hur Sverige genomför konventionen. Thorsten Cars genomförde uppföljningen 2008.

Uppföljning av genomförandet av FNs konvention mot korruption (UNCAC) har skett via kontakter med TI och UD.

Övrig verksamhet och möten

Förutom löpande verksamhet, som deltagande i möten och seminarier arrangerade av andra, svar på frågor, presskontakter mm kan följande nämnas.

Ordföranden har tagit ett stort antal kontakter inom både offentlig och privat sektor för att söka ytterligare bidrag till verksamhetsbudgeten. Möten och kontakter med nuvarande företagsmedlemmar har ägt rum och tagits.

TIS har haft kontinuerlig kontakt med TI i olika uppkommande frågor. TIs kontakter med och önskemål om medverkan av Chapters i olika frågor ökar.

Birgitta Johansson representerade TIS vid Transparency Internationals regionala möte för Europa och Centralasien (ECA), allmänna medlemsmöte (AMM) och den trettonde internationella antikorrupcionskonferensen (IACC) i Athen, Grekland under perioden 26 oktober till 2 november 2008.

Styrelsen har under året beslutat om positionspapper i följande frågor: Kommunal upphandling, Politikens och offentliganställdas övergång till näringslivet, Partifinansiering och tillsättning av statliga chefer. Syftet med positionsappren är att utveckla och sedan driva en ståndpunkt för ökad insyn och öppenhet i väsentliga frågor och därmed motverka korruption.

När det gäller offentlig upphandling har vi noterat en positiv utveckling.

TIS position, som drivits i olika sammanhang har bl a varit att det efter varje (direkt)upphandling i princip skall vara möjligt för vem som helst att på Internet eller på något annat tydligt sätt få reda på vem som fick uppdraget och en konkret beskrivning till skälen för beslutet. En sådan öppen redovisning motverkar korruption. TIS uppfattning är att denna regel i princip skall gälla oavsett hur stort upphandlingsbeloppet är.

Vi noterar nu att Konkurrensverket i november föreslog regeringen bl a följande:

Annonser och meddelande om tilldelningsbeslut vid upphandling skall aviseras genom elektroniskt offentliggörande.

- Det elektroniska offentliggörandet vid annonsering skall ge leverantörerna tillräcklig information för en bedömning av om upphandlingen är intressant.
- Elektroniska offentliggöranden för meddelande om tilldelningsbeslut skall innehålla uppgifter om vem som tilldelats kontrakt, skälen för beslutet, kontraktsvärde och antal lämnade anbud.
- Elektroniska offentliggöranden kan ske på de upphandlande myndigheternas webbplatser eller i en nationell databas.

Styrelsen har beslutat att nya positionspapper, ett om Lobbying och ett om skydd för Whistleblowers skall tas fram. De redan beslutade positionsappren finns upplagda på TIS hemsida.

Per Molander har sammanställt PM över problemområden för TI-Sverige som kan utgöra grund för samarbete mellan TI-S, forskarvärlden och andra intressenter. Denna "problembank" har skickats ut till universitet och högskolor runt om i landet och kommer att läggas ut på TIS hemsida.

Anders Wiger deltog den 17 oktober i ett antikorrupsionsseminarium arrangerat av bl.a. TI UK i London och UK Anti-corruption Forum. Seminariet hölls i London och behandlade "corporate anti-corruption actions".

Hans Eisler har undersökt möjligheterna att arbeta med frågor om korruption och journalistik samt korruption och sport.

Föreningens ekonomi

TIS intäkter för 2008 uppgår till 738 513 kr och kostnader till 837 924 kr. Resultatet efter finansiella poster uppgår till -75 282 kr. Detta belopp föreslås balanseras i ny räkning för 2009 vilket ger en ingående balans av eget kapital på 281 779 kr.

Slutord

TIS verksamhet under 2008 har, enligt styrelsens bedömning, hållit hög kvalitet. Föreningen har, utöver verksamheten i Sverige, tagit sig an ett viktigt och omfattande projekt tillsammans med våra systerorganisationer i Lettland och Litauen.

Styrelsen avser att under 2009 fortsätta stärka arbetet mot korruption och öka transparensen i samhällslivet. Styrelsen vill också fortsätta samarbetet med systerorganisationerna i Lettland och Litauen samt utveckla föreningens policy och ståndpunkter i olika frågor. För att TIS i detta syfte skall bli en kraftfull svensk aktör behöver föreningens organisation och verksamhet fortsatt utvecklas. Det ställer bl a krav på en stabilare och mer långsiktig finansiering.

Styrelsen vill tacka medlemmar och andra som vi under 2008 haft kontakt med för visat intresse, samarbete och stöd. Ett särskilt stort tack går till de företagsmedlemmar som under året bidragit till TIS finansiering.

Stockholm 2009-03-26

Sven Hirdman
Ordförande

Claes Sandgren

Per Molander
Vice ordförande

Hans De Geer

Hans Eisler

Anders Wiger

Birgitta Johansson

Bo Karlström

Carin Norberg

Göran Steen

Anna Ekström

Sussi Kvart